

12.09.23

8-А клас

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Причини й передумови Великих географічних відкриттів XV– XVI ст.

Мета уроку: ознайомити учнів з причинами, передумовами та ходом Великих географічних відкриттів; розвивати вміння учнів самостійно пояснювати явища, знаходити додаткові зведення, виступати з власними творчими роботами; розвивати уміння визначити проблеми й знаходити шляхи їх розв’язання; сприяти формуванню громадської компетенції.

1.Актуалізація опорних знань

Пригадайте:

1. Які уявлення про світ панували за середньовіччя?
2. Якими були життя і культура народів Індії наприкінці XV ст.?
3. Що ви знаєте про життя народів доколумбової Америки?

2. Вивчення нового матеріалу

«Хронологічна хвилинка» Запишіть основні дати:

- 1492 р. – Христофор Колумб відкрив Америку;
- 1497-1499 рр. – португалець Васко да Гама відкрив морський шлях до Індії;
- 1507 р. – італієць Амеріго Веспуччі довів, що відкриті Колумбом землі – новий материк, який було названо на його честь Америкою;
- 1519-1522 рр. – португалець Фернан Магеллан здійснив першу у світі навколосвітню подорож.

Передумовами Великих географічних відкриттів були важливі вдосконалення, досягнуті на той час у мореплавстві та військовій справі, а саме:

1. Португальці в XV ст. створили швидкий і легкий вітрильник для далеких подорожей — каравелу. Вона мала три щогли з прямими і скісними вітрилами та могла рухатися за будь-якого вітру, досягаючи швидкості 22 км за годину.
2. Було поліпшено компас і морські карти. Компас з’явився у Європі ще наприкінці XII ст., він мав вигляд магнітної стрілки, яку клали на шматок дерева, що плавав у посудині з водою. Магнітну стрічку скріпили з котушкою і настромили на стрижень, що надало їй схожості із сучасним морським компасом. У XIV ст. з’явилися перші

морські компасні карти — портолани, яка досить точно відображали відомі європейцям землі й моря та на яка було нанесено компасну сітку.

3. Європейські мореплавці почали використовувати винайдену арабами астролібію для визначення місцеположення корабля у відкритому морі за зірками.

4. Велике значення мало і вдосконалення вогнепальної зброї: було винайдено ручні її різновиди — аркебузи, пістолети, мушкети.

Науково-технічні здобутки в оснащенні й конструкції кораблів, удосконалення компасу та навігаційних приладів, розвиток картографії.

Планісфера Кантіно (1502), найдавніша зі збережених португальських навігаційних карт.

Астролібія XVI століття

Каравелла

Визнання учення про кулястість Землі.

Причини Великих географічних відкриттів

«Жадоба золота» - пошук дорогоцінних металів, які використовувалися для карбування монет і нестача яких негативно позначилася на торговельній активності.

Пошук нових шляхів до країн Сходу, передусім Індії, оскільки традиційні торговельні шляхи опинилися в руках Османської імперії, а східні товари – перець, імбир, мускатний горіх, кардамон, кориця – користувалися величезним попитом.

Прагнення європейського купецтва позбавитись від посередництва у торгівлі зі східними країнами.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/acIjHSvd8ik?si=-LTegmu8X0ZyVd-->

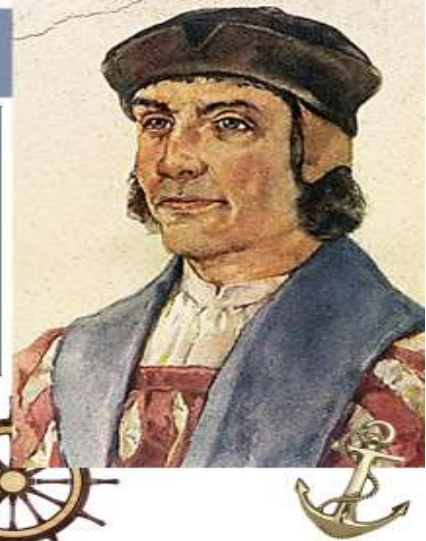
3. Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

1487 – 1488 рр.

• **Бартоломеу Діаш**
(Португалія)
дістав до південної
частини Африки і
відкрив шлях до
Індійського океану.

12. 10. 1492 р.

• **Христофор Колумб**
(Іспанія)
відкрив Америку, шукаючи
західний шлях до Індії; до
кінця свого життя навіть не
здогадувався, що відкрив
новий материк.

Америго Веспуччі
довів, що
Колумбова Індія –
то Новий світ, тому
на його честь і
назвали континент.

1497 р.

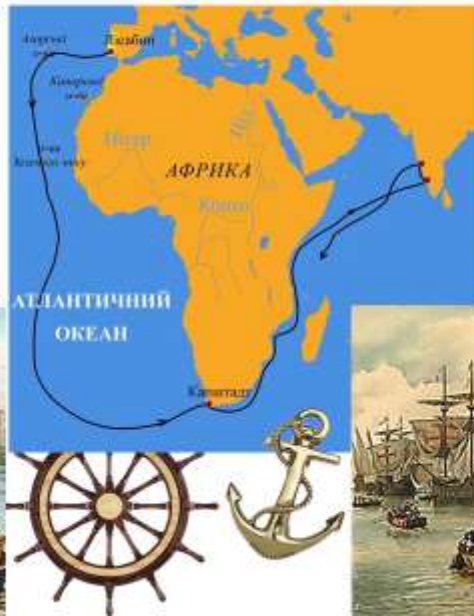
• **Джованні Каботто**
(Джон Кабот, Англія)
дістав Північної Америки,
шукаючи північно-західний
шлях до Індії.

1497 – 1499 рр.

• **Васко да Гама**
(Португалія)
відкрив морський
шлях з Європи до
Індії навколо Африки.

1519 – 1522 рр.

Фернан Магеллан

Себастьян Елькано

• **Фернан Магеллан і
Себастьян Елькано**
(Іспанія)
здійснили першу
навколосвітню
подорож.

Складаємо таблицю «Географічні відкриття кінця XV — першої половини XVI ст.».

Дата відкриття	Хто очолював експедицію	Держава-організатор експедиції	Зміст відкриття	Історичне значення

Закріпимо знання (усно)

1. Вкажіть причини й передумови Великих географічних відкриттів.
2. Розкажіть про експедиції португальців навколо Африки та про відкриття шляху до Індії.

3. Розкажіть про плавання Х. Колумба до Америки. Чому відкриття Америки називають великим відкриттям, здійсненим через велику помилку?
4. Розкрийте історичне значення експедиції Ф. Магеллана.
5. З якими народами зустрілися європейці в результаті Великих географічних відкриттів? Чому цю зустріч сучасні учені називають «зустріччю двох цивілізацій»?

Домашнє завдання:

- Прочитати пар.2
- Скласти таблицю «Географічні відкриття кінця XV — першої половини XVI ст.».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!